

Νήματα διαπερνούν το στημόνι

ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Υφαντική στα Έθιμα και την Παράδοση

Partners

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
HAROKOPIO UNIVERSITY

Πολιτιστική Κληρονομιά – Ορισμοί

“**Κληρονομιά**”: Ένα περιουσιακό στοιχείο, κάτι που έχει κληρονομηθεί, που έχει περάσει από τις προηγούμενες γενιές στις νεότερες.

“**Πολιτιστική κληρονομιά**”: Δεν αναφέρεται σε χρήματα ή περιουσιακά στοιχεία, αλλά στον πολιτισμό, τις αξίες και τις παραδόσεις ενός τόπου. Αναφέρεται:

- ✓ σε έναν κοινό δεσμό,
- ✓ στο να ανήκει κάποιος σε μια κοινότητα και
- ✓ στην ιστορία και την ταυτότητά μας, τον σύνδεσμό μας με το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον μας.

Στην εποχή παγκοσμιοποίησης, η **πολιτιστική κληρονομιά**:

- ✓ μας βοηθά να κατανοήσουμε την πολιτισμική μας ποικιλομορφία και
- ✓ μέσω αυτής της κατανόηση να αναπτυχθεί αμοιβαίος σεβασμός ανάμεσα στους διαφορετικούς πολιτισμούς.

Η Πολιτιστική Κληρονομιά ανήκει σε όλους

- Τα πολιτιστικά όρια συχνά ξεπερνιούνται: καλλιτέχνες, συγγραφείς, επιστήμονες, τεχνίτες, μουσικοί μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον, ακόμα κι αν ανήκουν σε διαφορετικούς πολιτισμούς ή έχουν ζήσει σε διαφορετικές εποχές.
- Για παράδειγμα, η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική επηρέασε την αρχιτεκτονική της Αναγέννησης, καθώς και την αμερικανική νεοκλασική αρχιτεκτονική, που με τη σειρά της ενέπνευσε τους απελευθερωμένους Αφροαμερικανούς σκλάβους και τον τρόπο που έχτισαν τα σπίτια τους, όταν επέστρεψαν στην πατρίδα τους.

Τι είναι η Υλική Πολιτιστική Κληρονομιά;

- Αρχικά, η πολιτιστική κληρονομιά αναφερόταν σε αντικείμενα (πίνακες, σχέδια, χαρακτηριστικά, ψηφιδωτά, γλυπτά), ιστορικά μνημεία, κτίρια και αρχαιολογικούς χώρους.
- Σταδιακά, ωστόσο, εξελίχθηκε και έφτασε να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της ανθρώπινης δημιουργικότητας και έκφρασης: φωτογραφίες, έγγραφα, βιβλία, χειρόγραφα, εργαλεία, όργανα κλπ., είτε ως μεμονωμένα αντικείμενα, είτε ως συλλογές.
- Σήμερα, οι πόλεις, η υποθαλάσσια κληρονομιά και το φυσικό περιβάλλον θεωρούνται επίσης μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς οι κοινωνίες ταυτίζονται με το φυσικό τοπίο.

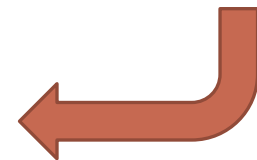

Όλα αυτά συνθέτουν την **Υλική Πολιτιστική Κληρονομιά**

Τι είναι η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά;

- Η πολιτιστική κληρονομιά δεν περιορίζεται μόνο σε υλικά αντικείμενα, αλλά αποτελείται και από **άυλα στοιχεία**, όπως:
  - ✓ παραδόσεις
  - ✓ προφορική ιστορία
  - ✓ τέχνες και θεάματος
  - ✓ κοινωνικές πρακτικές
  - ✓ εορταστικές εκδηλώσεις
  - ✓ παραδοσιακή χειροτεχνία
  - ✓ αναπαραστάσεις και τελετουργίες
  - ✓ γνώση και πρακτική σχετικά με τη φύση και το σύμπαν
  - ✓ γνώσεις και δεξιότητες, που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά σε μια κοινωνία

Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Τι είναι η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά;

Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά :

- Οι πρακτικές, οι αναπαραστάσεις, οι εκφράσεις, οι γνώσεις και οι δεξιότητες που οι κοινότητες, οι ομάδες και τα άτομα αναγνωρίζουν ως μέρος της πολιτιστικής τους κληρονομιάς
- Οι παραδόσεις, η μουσική και τα τραγούδια, το θέατρο, οι χοροί, οι ιερές τελετουργίες, τα καρναβάλια, η υφαντική παράδοση, το κουκλοθέατρο και το θέατρο σκιών, η μεσογειακή διατροφή κ.λπ.

Συνεπώς, η **Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά** θεωρείται ότι αποτελεί μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου και ενέχει πνευματικό πλούτο, όπως η λαογραφία, τα έθιμα, οι πεποιθήσεις, οι παραδόσεις, η γνώση και η γλώσσα.

*Σύμβαση για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς,
UNESCO, 2003*

Γιατί είναι Σημαντική η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά;

- *UNESCO*: Ο Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών, που ιδρύθηκε το 1954, έχει υιοθετήσει διεθνείς συμβάσεις για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης, υπογραμμίζοντας τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας.
- Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά είναι σημαντική για τον ίδιο τον πολιτισμό, αλλά και για τον πλούτο γνώσεων και δεξιοτήτων, που μεταδίδεται μέσω αυτής από τη μια γενιά στην άλλη.
- Η κοινωνική και οικονομική αξία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς είναι σημαντική, τόσο για τις μειονοτικές, όσο και για όλες τις κοινωνικές ομάδες στο πλαίσιο μιας κοινότητας.

Υφαντική – Μια Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

- Η τέχνη της υφαντικής έχει μακρά ιστορία στο πέρασμα των αιώνων.
- Στα αρχαία χρόνια:
  - ✓ Στα έπη του Ομήρου: Η υφαντική στον αργαλειό συνδέεται με τις γυναίκες, ενώ, μεταφορικά, η ύφανση, όταν αφορά σκέψεις, ίντριγκες ή το στήσιμο παγίδας, συνδέεται με τους άνδρες.
  - ✓ Στη Λυσιστράτη του Αριστοφάνη: Η υφαντική συνδέεται με την πολιτική [*«Όπως πλένουμε το μαλλί του προβάτου, έτσι θα ξεπλύνουμε τη βρωμιά του κράτους, θα διώξουμε τους κακούς χτυπώντας τους, θα μαζέψουμε όλους όσους έχουν να προσφέρουν στην πόλη, είτε είναι ξένοι είτε ντόπιοι, θα συγκεντρώσουμε το νήμα σε μια μεγάλη τουλίπα και θα υφάνουμε ένα χαλινάρι για τον δήμο»*].

Υφαντική – Μια Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

- Συμβολικοί συνειρμοί έχουν αποδοθεί στο γνέσιμο και την υφαντική:
  - ✓ Το γνέσιμο, με την κυκλική και συνεχή κίνησή του, έχει συνδεθεί με την κίνηση του σύμπαντος και τη μοίρα των ανθρώπων
  - ✓ Η υφαντική έχει συνδεθεί με τους μηχανισμούς της ανθρώπινης σκέψης, αλλά και με τη συμφιλίωση και την ειρήνη
- Στην Αρχαία Ελλάδα, ύφαιναν κυρίως οι θεοί και οι γυναίκες της ανώτερης τάξης.
- Η Θεά που επινόησε την υφαντική και δίδαξε αυτή την τέχνη στους θνητούς ήταν η Αθηνά (Αθηνά -Εργάνη).
- Στα Παναθήναια, τη μεγάλη εορτή της Αθήνας, νέα κορίτσια από την πόλη αναλάμβαναν να υφάνουν ένα πέπλο για τη Θεά Αθηνά, δείχνοντάς της με τον τρόπο αυτό την ευγνωμοσύνη των πολιτών.

Μύθοι γύρω από την Υφαντική, που προέρχονται από την Ελληνική Μυθολογία...

1. Οι Τρεις Μοίρες
2. Η Αθηνά και η Αράχνη
3. Η Πηνελόπη, Βασίλισσα της Ιθάκης
4. Ο Μίτος της Αριάδνης

1. Οι Τρεις Μοίρες

- Οι Μοίρες ήταν τρεις Θεές-Υφάντριες, οι οποίες όριζαν το πεπρωμένο κάθε θνητού κατά τη γέννησή του.
- Οι τρεις Μοίρες, η Κλωθώ, η Λάχεσις και η Άτροπος, είχαν μεγάλη δύναμη και ακόμη και ο Δίας δεν μπορούσε να ανακαλέσει τις επιλογές τους.
- Απεικονίζονταν πάντα ως τρεις γυναίκες μορφές, με καθεμία από τις οποίες να επιτελεί ένα διαφορετικό έργο:
  - ✓ Η Κλωθώ έγνεθε το νήμα της ζωής
  - ✓ Η Λάχεσις μετρούσε το μήκος που είχε οριστεί και
  - ✓ Η Άτροπος το έκοβε με το ψαλίδι της
- Στις εικαστικές τέχνες, οι Μοίρες απεικονίζονταν συνήθως ως όμορφες γυναίκες, που ύφαιναν ή τύλιγαν το νήμα. Ωστόσο, στη λογοτεχνία, τις φαντάζονταν συχνά ηλικιωμένες και άσχημες.

https://www.greekmythology.com/Other_Gods/The_Fates/the_fates.html

Η Κλωθώ γνέθει το νήμα της ζωής
Η Λάχεσις μετρά το μήκος που του έχει οριστεί
Η Άτροπος το κόβει με το ψαλίδι της.

2. Η Αθηνά και η Αράχνη

- Η Αράχνη ήταν μια νέα γυναίκα και μια θαυμάσια υφάντρια.
- Ήταν πολύ επιδέξια στην ύφανση πολύχρωμων ταπισερί και χαλιών και ο κόσμος θαύμαζε τη δουλειά της στον αργαλειό. Κάποια στιγμή, όμως, άρχισε να υπερηφανεύεται και να καυχιέται για τα ταλέντα της.
- Οι χωρικοί έλεγαν συχνά, ότι στην Αράχνη δόθηκε ένα καταπληκτικό δώρο από τη Θεά Αθηνά, η οποία είχε εφεύρει την υφαντική, αλλά η Αράχνη ισχυριζόταν ότι ήταν αυτοδίδακτη και καλύτερη υφάντρια από την Αθηνά.

Ελληνίδες που υφαίνουν σε έναν αργαλειό με στημόνι – Αθήνα, 500 π.Χ.

<https://quatr.us/greeks/arachne-athena-greek-mythology.htm>

<https://www.skyloomweavers.com/blogs/news/the-weaving-contest>

2. Η Αθηνά και η Αράχνη

- Η Αθηνά, που παρακολουθούσε την Αράχνη από το θρόνο της στον Όλυμπο, αποφάσισε να την επισκεφθεί. Μεταμφιέστηκε σε ηλικιωμένη γυναίκα και εμφανίστηκε μπροστά της.
- Η Αράχνη είπε στην ηλικιωμένη ότι ήταν η καλύτερη υφάντρια στον κόσμο, καλύτερη ακόμη και από την Αθηνά και ότι δεν θα ζητούσε συγχώρεση από τη Θεά για τα λόγια της.
- Η ηλικιωμένη, γεμάτη οργή, ξαναπήρε τη μορφή της και πλέον, ως Θεά Αθηνά, προκάλεσε την Αράχνη σε έναν διαγωνισμό υφαντικής.

Η Αθηνά και η Αράχνη,
René-Antoine Houasse, 1706

<https://en.wikipedia.org/wiki/Arachne>

2. Η Αθηνά και η Αράχνη

- Η Αθηνά ύφανε υπέροχες εικόνες των Θεών, καθώς εκτελούσαν ηρωικές πράξεις.
- Η Αράχνη ύφανε επίσης εικόνες των Θεών, τους οποίους απεικόνισε ως ανόητους και θυμωμένους.
- Η Αθηνά εξοργίστηκε όταν είδε με ποιόν τρόπο είχε απεικονίσει τους Θεούς η Αράχνη, αλλά και επειδή συνειδητοποίησε ότι οι ικανότητές της ήταν *οριακά μόνο* ανώτερες από εκείνης.
- Η Αθηνά ανακοίνωσε στην Αράχνη ότι αυτή και τα παιδιά της θα τιμωρούνταν που κορόιδευαν τους θεούς και μεμιάς τη μεταμόρφωσε.
- Η Αράχνη έγινε η πρώτη αράχνη στον κόσμο, ενώ η Αθηνά της δήλωσε ότι, από εκείνη την ημέρα θα ύφαινε ολημερίς, χωρίς κανείς να ενδιαφέρεται για το ταλέντο της. Αντίθετα, όποτε οι άνθρωποι θα έβλεπαν τους λεπτεπίλεπτους ιστούς της που θα υφαίνε, θα τους κατέστρεφαν.

Η Αθηνά και η Αράχνη
(Antonio Tempesta)

<https://www.wikiwand.com/en/Arachne>

3. Η Πηνελόπη, η Βασίλισσα της Ιθάκης

- Η Πηνελόπη ήταν η πιστή σύζυγος του βασιλιά Οδυσσέα και βασίλισσα της Ιθάκης.
- Ο Οδυσσέας έφυγε για να συμμετάσχει στον Τρωικό πόλεμο, που διήρκεσε δέκα χρόνια και μετά, περιπλανήθηκε επί άλλα δέκα χρόνια, μέχρις ότου επιστρέψει στην πατρίδα του.
- Όταν έφτασε στην Ιθάκη, μεταμφιέστηκε σε ζητιάνο, προκειμένου να ελέγξει αν η γυναίκα του είχε παραμείνει πιστή.

<https://penelope.hypotheses.org/79>

<https://www.greekmythology.com/Myths/Mortals/Penelope/penelope.html>

3. Η Πηνελόπη, η Βασίλισσα της Ιθάκης

- Στο μεταξύ, η Πηνελόπη είχε καταφέρει να κρατήσει μακριά όλους τους μνηστήρες της, λέγοντάς τους ότι θα διάλεγε έναν από αυτούς, μόλις τελείωνε το υφαντό της, το σάβανο που θα χρησιμοποιούσαν μετά το θάνατο του Λαέρτη, του πεθερού της.
- Η Πηνελόπη ύφαινε το σάβανο τη μέρα, αλλά κάθε βράδυ ξήλωνε ό,τι είχε υφάνει.
- Μια από τις υπηρέτριές της αποκάλυψε το μυστικό και οι μνηστήρες πίεσαν την Πηνελόπη να διαλέξει νέο σύζυγο, καθώς όλοι πίστευαν ότι ο Οδυσσέας ήταν νεκρός.
- Ανακοίνωσε, λοιπόν, ότι θα παντρευόταν τον μνηστήρα που θα μπορούσε να λυγίσει το τόξο του Οδυσσέα και να περάσει ένα βέλος μέσα από τις τρύπες δώδεκα τσεκουριών, κάτι που μόνο ο σύζυγός της επιτύγχανε. Όπως ήταν αναμενόμενο, κανένας από τους μνηστήρες δεν τα κατάφερε. Ο Οδυσσέας, μεταμφιεσμένος σε ζητιάνο, ρώτησε αν μπορούσε και αυτός να αγωνιστεί. Νίκησε στον διαγωνισμό και έπειτα σκότωσε όλους τους μνηστήρες με τη βοήθεια της θεάς Αθηνάς και του γιου του Τηλέμαχου.

«Η Πηνελόπη, ξηλώνοντας τη δουλειά της τη νύχτα», 1886
Dora Wheeler American

<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/16951>

<https://www.greekmythology.com/Myths/Mortals/Penelope/penelope.html>

4. Ο Μίτος της Αριάδνης

- Η Αριάδνη ήταν κόρη του Μίνωα, του βασιλιά της Κρήτης και εγγονή του θεού Ήλιου, από την πλευρά της μητέρας της.
- Σε αντίποινα για τον θάνατο του γιου του σε αθλητικούς αγώνες που οργάνωσαν οι Αθηναίοι, ο βασιλιάς Μίνωας πολιόρκησε την Αθήνα και κέρδισε τον πόλεμο.
- Απαίτησε τότε, κάθε χρόνο, να στέλνονται στην Κρήτη επτά ευγενείς νέοι και επτά ευγενείς νεαρές κοπέλες, για να θυσιαστούν στον Λαβύρινθο, που βρισκόταν κάτω από το παλάτι του Μίνωα και στον οποίο κατοικούσε ο Μινώταυρος, ένα πλάσμα, που ήταν μισός ταύρος και μισός άνθρωπος.

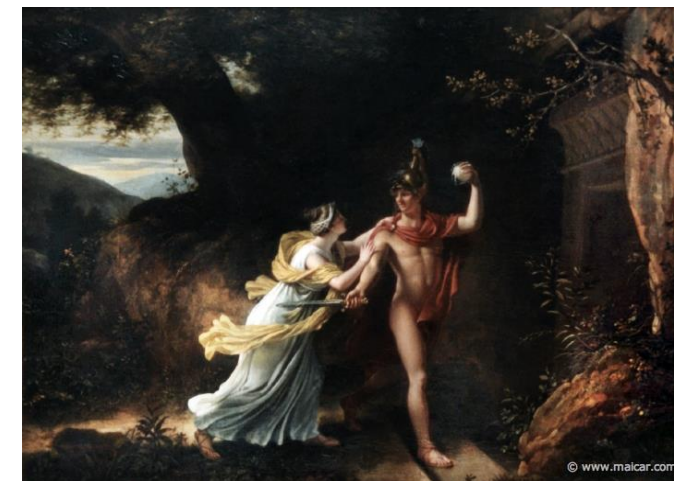
<https://en.wikipedia.org/wiki/Ariadne>

<https://www.greekmythology.com/Myths/Mortals/Ariadne/ariadne.html>

4. Ο Μίτος της Αριάδνης

- Μια χρονιά, ο Θησέας, γιος του βασιλιά της Αθήνας, Αιγέα, προσφέρθηκε εθελοντικά να γίνει ένας από τους δεκατέσσερις νέους που θα στέλνονταν στην Κρήτη. Σκοπός του ήταν να σκοτώσει το Μινώταυρο και να τερματίσει τις θυσίες.
- Όταν το πλοίο έφτασε από την Αθήνα στην Κρήτη, η Αριάδνη ερωτεύτηκε τον Θησέα και αποφάσισε να τον βοηθήσει.
- Του έδωσε ένα σπαθί για να πολεμήσει το Μινώταυρο και ένα κουβάρι με κόκκινο νήμα. Η Αριάδνη συμβούλεψε τον Θησέα, να δέσει τη μια άκρη του νήματος στην είσοδο του Λαβύρινθου και να το αφήσει να ξετυλίγεται, καθώς θα προχωρά στα δαιδαλώδη μονοπάτια του. Αυτό θα του επέτρεπε να δραπετεύσει από το λαβύρινθο όταν θα σκότωνε το Μινώταυρο και να βρει την έξοδο, όπου θα τον περίμενε η Αριάδνη.
- Ο μίτος της Αριάδνης συμβολίζει τη θεϊκή σύνδεση και αποτελεί το νήμα που οδηγεί κάποιον στην εστία του.

Ο Θησέας, έτοιμος να μπει στον Λαβύρινθο, κρατά στο χέρι του το μίτο της Αριάδνης. Γαλλία, αρχές του 19^{ου} αι.: Η Αριάδνη και ο Θησέας. Μουσείο Καλών Τεχνών, Ρουέν.

<http://www.maicar.com/GML/Ariadne.html>

Η Υφαντική την Εποχή του Βυζαντίου

- Στα χρόνια του Βυζαντίου, υπήρχαν αργαλειοί σε κάθε σπίτι, ενώ γνώριζαν να υφαίνουν και οι άνδρες και οι γυναίκες.
- Η τέχνη της υφαντικής μεταφερόταν πάντα από γενιά σε γενιά.
- Τα σχέδια μπορεί να ήταν παραδοσιακά, οι υφαντές δημιουργούσαν όμως, συχνά, τα προσωπικά τους μοτίβα και αυτό συνέβαλε στην ανανέωση της παράδοσης.
- Στην πορεία, πολλές γυναίκες ασχολήθηκαν με την υφαντική επαγγελματικά.

Η Υφαντική την Εποχή του Βυζαντίου

Η Κωνσταντινούπολη ήταν το πρώτο σημαντικό κέντρο μεταξουργίας στην Ευρώπη. Το μετάξι ήταν ένα από τα σημαντικότερα εμπορεύσιμα αγαθά στην οικονομία του Βυζαντίου και χρησιμοποιείτο από το κράτος ως μέσο, τόσο πληρωμής, όσο και διπλωματίας.

Τα Βυζαντινά εργαστήρια ήταν γνωστά για τις υφαντές ταπισερί και τα υφάσματα με τον πλούσια κεντημένο διάκοσμο, που συχνά περιελάμβανε εικόνες με παραστάσεις. Κεντημένες θρησκευτικές σκηνές χρησιμοποιούνταν επίσης για άμφια και κρεμαστά υφαντά.

Η Υφαντική την Εποχή του Βυζαντίου

Στο πέρασμα των χρόνων, η υφαντική εξυπηρέτησε
πολλαπλούς σκοπούς :

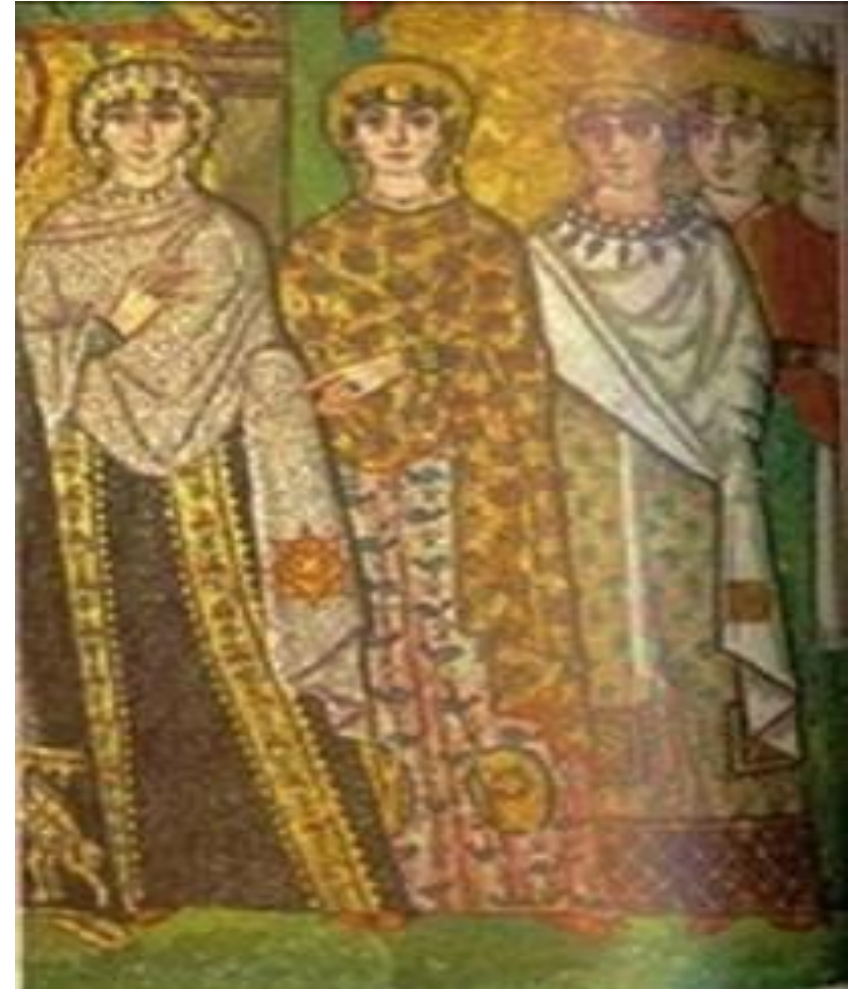
- ❖ Προμήθευσε τα χαλιά, τα κλινοσκεπάσματα, τις κουβέρτες, τα σεντόνια, τα τραπεζομάντιλα, τις κουρτίνες, τα μαξιλάρια και τον ρουχισμό της οικογένειας
- ❖ Διακόσμησε το σπίτι
- ❖ Εξασφάλισε την προίκα των νεαρών κοριτσιών
- ❖ Παρείχε πρόσθετη οικονομική ενίσχυση στην οικογένεια
- ❖ Προσέφερε μια δημιουργική διέξοδο στις γυναίκες, που μπορούσαν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους μέσα από τα σχέδιά τους
- ❖ Συνέβαλε στην προβολή της πολιτιστικής ταυτότητας και στη συνέχιση της παράδοσης

Η Υφαντική την Εποχή του Βυζαντίου

Το 1147, κατά τη διάρκεια της Β' Σταυροφορίας, ο Ρογήρος Β' της Σικελίας επιτέθηκε στην Κόρινθο και τη Θήβα, δύο σημαντικά κέντρα παραγωγής μεταξιού του Βυζαντίου. Αιχμαλωτίζοντας τους υφαντές και τον εξοπλισμό τους, ίδρυσε τα δικά του μεταξουργεία στο Παλέρμο και την Καλαβρία.

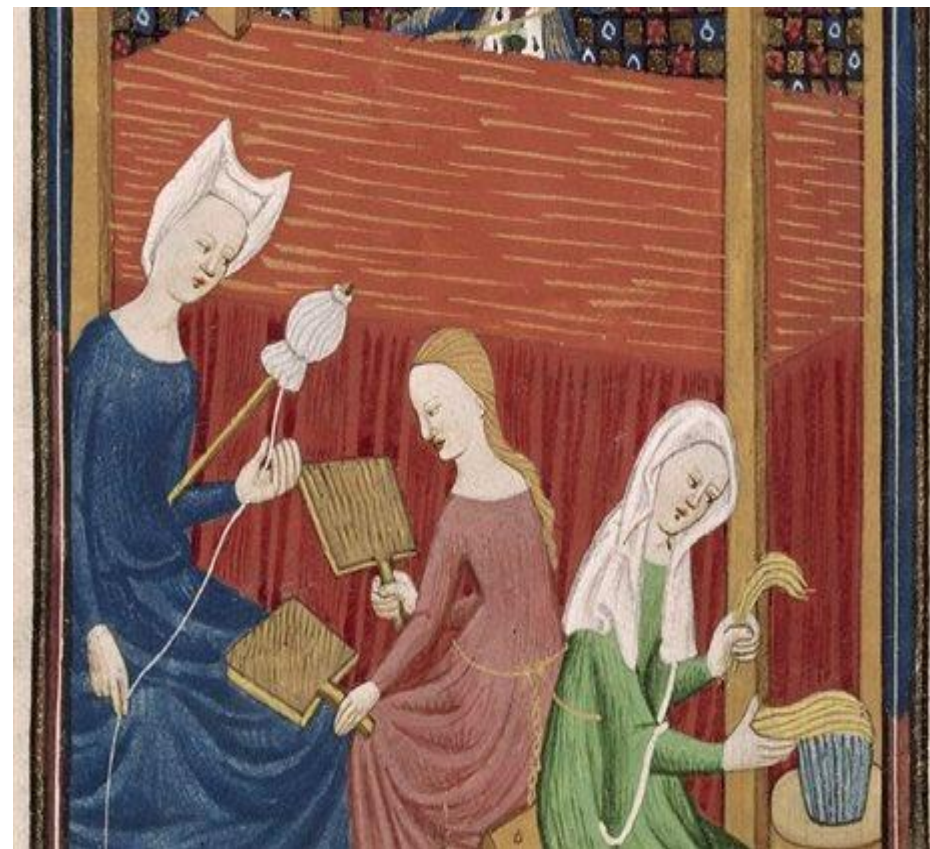
Μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης το 1204 από τις δυνάμεις της Δ' Σταυροφορίας (1202–1204) και την ίδρυση της Λατινικής Αυτοκρατορίας (1204–1261) και άλλων “Λατινικών” κρατών στα εδάφη των Βυζαντινών, η Βυζαντινή βιομηχανία μεταξιού συρρικνώθηκε.

Υφαντική και Παραδόσεις στην Ευρώπη

- Υφάσματα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που προορίζονται για προίκα, κατασκευάζονταν στα νοικοκυριά όλων των κοινωνικών τάξεων, σε όλο τον κόσμο, επί αιώνες. Η οικιακή παραγωγή χαρακτήριζε την κοινωνική τάξη και αποδείκνυε την επάρκεια του νοικοκυριού.
- Τα λευκά είδη προικός, τα αναλάμβαναν συχνά τα κορίτσια και οι νεαρές γυναίκες, που μοχλούσαν επί χρόνια και με ευσυνειδησία, προκειμένου να συγκεντρώσουν το απαραίτητο απόθεμα, για να διακοσμήσουν, μετά το γάμο, το μελλοντικό τους σπίτι.

Μύθοι γύρω από την Υφαντική

Στη μεταγενέστερη Ευρωπαϊκή λαογραφία, η υφαντική τέχνη διατήρησε τη σύνδεσή της με τη μαγεία και πολλά παραμύθια συνδέθηκαν με το γνέσιμο και την ύφανση...

Η Ωραία Κοιμωμένη

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσαν ένας Βασιλιάς και μια Βασίλισσα, που ονειρεύονταν να αποκτήσουν παιδί. Μια μέρα, καθώς η Βασίλισσα έκανε μπάνιο σε μια πηγή, ένας βάτραχος βγήκε από το νερό και της είπε: «Η επιθυμία σου θα πραγματοποιηθεί. Πριν περάσει ένας χρόνος, θα φέρεις στον κόσμο μια κόρη».

Το παιδί ήταν τόσο όμορφο, που ο Βασιλιάς δεν μπορούσε να συγκρατήσει τη χαρά του. Ήθελε να το γιορτάσει και έτσι, κάλεσε όλους τους φίλους του. Κάλεσε επίσης τις νεράιδες, να δώσουν ευχές στο μωρό. Υπήρχαν δεκατρείς νεράιδες στο βασίλειό του, αλλά καθώς ο Βασιλιάς είχε μόνο δώδεκα χρυσά πιάτα για να φάνε, μία από τις νεράιδες έπρεπε να παραλειφθεί. Κανείς από τους καλεσμένους δεν λυπήθηκε, καθώς η δέκατη τρίτη νεράιδα, ήταν γνωστό ότι ήταν σκληρή και μοχθηρή.

Έγινε ένα καταπληκτικό γλέντι και όταν τελείωσε, κάθε μια από τις νεράιδες χάρισε στο μωρό ένα μαγικό δώρο. Η πρώτη νεράιδα της έδωσε αρετές, η δεύτερη ομορφιά, η τρίτη πλούτη και ούτω καθεξής. Της ευχήθηκαν ό,τι μπορούσε να φανταστεί κανείς. Αφού οι έντεκα από τις νεράιδες παρουσίασαν τα δώρα τους, εμφανίστηκε ξαφνικά η δέκατη τρίτη. Ήταν θυμωμένη και ήθελε να δείξει την οργή της, που δεν είχε προσκληθεί στο γλέντι. Χωρίς δισταγμό φώναξε δυνατά:

"Όταν γίνει δεκαπέντε ετών, η πριγκίπισσα θα τρυπηθεί με ένα αδράχτι και θα πεθάνει!"

Και στη συνέχεια, χωρίς άλλη λέξη, γύρισε και βγήκε από την αίθουσα..

Η Ωραία Κοιμωμένη

Οι καλεσμένοι τρομοκρατήθηκαν και η Βασίλισσα έπεσε στο πάτωμα κλαίγοντας, αλλά η δωδέκατη νεράιδα, η οποία δεν είχε ακόμη εκφράσει την ευχή της, πλησίασε σιωπηλά. Τα μάγια της δεν μπορούσαν να ακυρώσουν την κατάρα, μπορούσαν όμως να την απαλύνουν... κι έτσι, είπε:

“Η κόρη σας δεν θα πεθάνει, αλλά θα πέσει σε βαθύ ύπνο, που θα διαρκέσει εκατό χρόνια.”

Με τα χρόνια, οι ευχές των νεράιδων πραγματοποιήθηκαν, μία προς μία. Η Πριγκίπισσα γινόταν όμορφη, σεμνή, ευγενική και έξυπνη. Όλοι όσοι την έβλεπαν, δεν μπορούσαν παρά να την αγαπήσουν.

Ο Βασιλιάς και η Βασίλισσα ήταν αποφασισμένοι να αποτρέψουν την κατάρα, που είχε επιβάλει η μοχθηρή νεράιδα στην Πριγκίπισσα και έστειλαν εντολή να καταστραφούν όλα τα αδράχτια του βασιλείου. Κανείς στο βασίλειο δεν επιτρεπόταν επίσης να μιλήσει στην Πριγκίπισσα για την κατάρα, ώστε να μην ανησυχήσει και να μη στενοχωρηθεί.

Η Ωραία Κοιμωμένη

Το πρωί των δέκατων πέμπτων γενεθλίων της, η Πριγκίπισσα ξύπνησε νωρίς. Ήταν ενθουσιασμένη! Καθώς ήταν ακόμη πολύ νωρίς το πρωί, περιπλανήθηκε σε όλο το παλάτι, χαζεύοντας τα δωμάτια και τις αίθουσες με την ησυχία της, ώσπου, τελικά, έφτασε σε έναν παλαιό πύργο. Ανέβηκε τη στενή, ελικοειδή σκάλα και έφτασε σε μια μικρή πόρτα.

Ένα σκουριασμένο κλειδί είχε κολλήσει στην κλειδαριά και όταν το γύρισε, η πόρτα άνοιξε. Σε ένα μικρό δωμάτιο, καθόταν μια ηλικιωμένη με ένα αδράχτι, που έγνεθε το λινάρι της. Η ηλικιωμένη ήταν κουφή και δεν είχε ακούσει ποτέ την εντολή του Βασιλιά να καταστραφούν όλα τα αδράχτια.

«Καλημέρα», είπε η Πριγκίπισσα. «Τι κάνεις εκεί;»

«Γνέθω», απάντησε η γριούλα.

«Τι είναι αυτό που περιστρέφεται;» ρώτησε η πριγκίπισσα και έπιασε το αδράχτι, προσποθώντας να το στρίψει κι αυτή.

Αλλά μόλις το άγγιξε, τρύπησε το δάχτυλό της. Επιτόπου, σωριάστηκε στο κρεβάτι που βρισκόταν παραδίπλα και έπεσε σε βαθύ ύπνο.

Η Ωραία Κοιμωμένη

Ο Βασιλιάς, η Βασίλισσα και οι υπηρέτες, που μόλις είχαν ξυπνήσει, ξαφνικά, έπεσαν κι αυτοί σε βαθύ ύπνο. Τα άλογα αποκοιμήθηκαν στον στάβλο, τα σκυλιά στην αυλή, τα περιστέρια στη στέγη και οι μύγες στον τοίχο. Ακόμα και στο αναμμένο τζάκι, οι φλόγες ακινητοποιήθηκαν, σαν να ναρκώθηκαν κι αυτές. Ο αέρας έπεσε και στα δέντρα μπροστά στο κάστρο δεν κουνιόταν φύλλο.

Γύρω από το κάστρο υψώθηκε ένας φράχτης από ρόδα. Κάθε χρόνο ψήλωνε περισσότερο, μέχρι που, στο τέλος, δεν διακρινόταν τίποτα από το κοιμισμένο κάστρο.

Υπήρχε ένας θρύλος στη χώρα για την *Ωραία Κοιμωμένη*, όπως αποκαλούσαν την κόρη του Βασιλιά και κάθε τόσο Πρίγκιπες έρχονταν και προσπαθούσαν να περάσουν μέσα από τον φράχτη, για να φτάσουν στο κάστρο. Αλλά τα αγκάθια ήταν απροσπέλαστα και, σαν να ήταν ζωντανά, τους άρπαζαν και δεν τους άφηναν να περάσουν.

Η Ωραία Κοιμωμένη

Μετά από πολλά χρόνια, ένας Πρίγκιπας που επισκέφθηκε εκείνη τη χώρα, άκουσε έναν γέρο να διηγείται την ιστορία του κρυμμένου κάστρου και της όμορφης πριγκίπισσας που κοιμόταν μέσα επί εκατό χρόνια. Άκουσε επίσης ότι πολλοί Πρίγκιπες είχαν προσπαθήσει να περάσουν από τον φράχτη, χωρίς κανείς να τα καταφέρει, πολλοί μάλιστα είχαν εγκλωβιστεί στο φράχτη και είχαν χάσει τη ζωή τους.

Ο νεαρός Πρίγκιπας είπε: «Δεν φοβάμαι! Πρέπει να πάω να δω αυτήν την Ωραία Κοιμωμένη». Ο γέρος προσπάθησε να τον πείσει να μην πάει, αλλά ο Πρίγκιπας δεν τον άκουγε.

Τα εκατό χρόνια είχαν μόλις περάσει. Ο Πρίγκιπας πλησίασε τον φράχτη που ήταν καλυμμένος με όμορφα μεγάλα τριαντάφυλλα. Οι θάμνοι άνοιξαν δρόμο από μόνοι τους και τον άφησαν να περάσει αλώβητος.

Στην αυλή, ο Πρίγκιπας είδε τα άλογα και τα σκυλιά να κοιμούνται. Στη στέγη, κάθονταν τα κοιμισμένα περιστέρια, με τα κεφάλια τους κρυμμένα κάτω από τα φτερά τους. Όταν μπήκε στο σπίτι, οι μύγες κοιμόντουσαν στους τοίχους και οι υπηρέτες στους διαδρόμους. Κοντά στο θρόνο, ο Βασιλιάς και η Βασίλισσα κοιμόντουσαν ήσυχοι, ο ένας δίπλα στον άλλο. Στην κουζίνα ο μάγειρας, το αγόρι της κουζίνας και η καμαριέρα κοιμόντουσαν όλοι με τα κεφάλια τους ακουμπισμένα στο τραπέζι.

Ο Πρίγκιπας προχώρησε. Όλα ήταν ακίνητα, τόσο, που μπορούσε να ακούει την αναπνοή του. Έφτασε στον πύργο και άνοιξε την πόρτα στο μικρό δωμάτιο, εκεί όπου κοιμόταν η Πριγκίπισσα. Φαινόταν τόσο όμορφη, που δεν μπορούσε να πάρει τα μάτια του από πάνω της. Έσκυψε και τη φίλησε. Καθώς την άγγιξε, η Ωραία Κοιμωμένη άνοιξε τα μάτια της και του χαμογέλασε.

Σε όλο το κάστρο, όλοι και όλα ξύπνησαν και κοιτάχτηκαν με έκπληξη. Μέσα στο μήνα, ο Πρίγκιπας και η Ωραία Κοιμωμένη παντρεύτηκαν και έζησαν ευτυχισμένοι όλη τους τη ζωή.

Rumpelstiltskin (Ρουμπελστίλτσκιν) (Αδελφοί Grimm)

Μια φορά κι έναν καιρό, υπήρχε ένας φτωχός μυλωνάς με μια όμορφη κόρη. Μια μέρα, θέλοντας να εντυπωσιάσει τον βασιλιά, του είπε: «Έχω μια κόρη που όταν γνέθει το άχυρο, μπορεί να το μετατρέψει σε χρυσό».

Ο βασιλιάς του απάντησε τότε: «Αν η κόρη σου είναι τόσο επιδέξια όσο λες, φέρε την αύριο στο κάστρο μου».

Την επόμενη μέρα, ο βασιλιάς οδήγησε το κορίτσι σε ένα δωμάτιο γεμάτο άχυρα. Της έδωσε ένα αδράχτι και της είπε: «Στρώσου στη δουλειά τώρα! Γνέφε όλη τη νύχτα και, αν μέχρι το πρωί δεν έχεις μετατρέψει αυτό το άχυρο σε χρυσό, θα πεθάνεις!»

Στη συνέχεια, ο βασιλιάς κλείδωσε την πόρτα και έφυγε.

Rumpelstiltskin (Αδελφοί Grimm)

Η κόρη του φτωχού μυλωνά δεν ήξερε τι να κάνει. Δεν είχε ιδέα πώς να γνέσει το άχυρο σε χρυσό. Φοβήθηκε πολύ και άρχισε να κλαίει. Ξαφνικά, η πόρτα άνοιξε και ένα ανθρωπάκι μπήκε μέσα.

«Καλησπέρα, γιατί κλαις;», τη ρώτησε.

«Ω!» απάντησε το κορίτσι. «Πρέπει να γνέσω άχυρο και να το μετατρέψω σε χρυσό... και δεν ξέρω πώς να το κάνω.»

Το ανθρωπάκι είπε: «Τι θα μου δώσεις αν το κάνω εγώ στη θέση σου;»

«Το κολιέ μου», απάντησε το κορίτσι.

Το ανθρωπάκι πήρε το κολιέ, κάθισε μπροστά στον τροχό και, μέχρι το πρωί, είχε γνέσει όλο το άχυρο και είχε γεμίσει τα δοχεία με χρυσάφι.

Rumpelstiltskin (Αδελφοί Grimm)

Με την ανατολή του ηλίου, όταν ήρθε ο βασιλιάς και είδε το χρυσάφι, τον κυρίευσε η απληστία για περισσότερο χρυσό. Οδήγησε την κόρη του μυλωνά σε ένα μεγαλύτερο δωμάτιο γεμάτο άχυρα και την διέταξε να το γνέσει σε μια νύχτα, αν ήθελε τη ζωή της. Το κορίτσι δεν ήξερε τι να κάνει και άρχισε να κλαίει. Για άλλη μια φορά, άνοιξε η πόρτα, εμφανίστηκε το ανθρωπάκι και ρώτησε:

«Τι θα μου δώσεις, αν γνέσω για σένα το άχυρο και το μετατρέψω σε χρυσό;»

«Το δαχτυλίδι μου», απάντησε το κορίτσι.

Το ανθρωπάκι πήρε το δαχτυλίδι και άρχισε για άλλη μια φορά να γνέθει. Μέχρι το πρωί, είχε γνέσει όλο το άχυρο και το είχε μετατρέψει σε αστραφτερό χρυσό. Ο βασιλιάς ήταν πολύ χαρούμενος, αλλά ήθελε περισσότερο χρυσό. Έτσι, οδήγησε την κόρη του μυλωνά σε ένα, ακόμη μεγαλύτερο, δωμάτιο γεμάτο άχυρα και της είπε:

«Απόψε πρέπει να το γνέσεις και αυτό. Αν τα καταφέρεις, θα γίνεις γυναίκα μου.»

Rumpelstiltskin (Αδελφοί Grimm)

Όταν το κορίτσι έμεινε μόνο του, επέστρεψε ο ανθρωπάκος και ρώτησε: «Τι θα μου δώσεις αυτή τη φορά, αν γνέσω το άχυρο;». «Δεν έχω τίποτα άλλο να σου δώσω», απάντησε το κορίτσι.

«Τότε υποσχέσου ότι θα μου δώσεις το πρώτο σου παιδί, μόλις γίνεις βασίλισσα».

Μην ξέροντας τι άλλο να κάνει, η κόρη του μυλωνά υποσχέθηκε στον ανθρωπάκο ό,τι ζητούσε. Σε αντάλλαγμα, αυτός έγνεσε για άλλη μια φορά το άχυρο, μετατρέποντάς το σε χρυσό. Το πρωί, ο βασιλιάς ανακοίνωσε τον γάμο του και η ωραία κόρη του μυλωνά έγινε βασίλισσα.

Ένα χρόνο αργότερα έφερε στον κόσμο ένα όμορφο μωρό. Είχε ξεχάσει το ανθρωπάκι, αλλά ξαφνικά, αυτός εμφανίστηκε στο δωμάτιό της και απαίτησε: «Τώρα, δώσε μου αυτό που μου υποσχέθηκες!».

Rumpelstiltskin (Αδελφοί Grimm)

Η βασίλισσα προσέφερε στο ανθρωπάκι όλο τον πλούτο του βασιλείου, αν την άφηνε να κρατήσει το μωρό της, αλλά αυτός αρνήθηκε. Καθώς η βασίλισσα έκλαιγε, το ανθρωπάκι τη λυπήθηκε και είπε: «Θα επιστρέψω σε τρεις μέρες. Αν μέχρι τότε μπορείς να πεις το όνομά μου, τότε θα κρατήσεις το παιδί σου».

Η βασίλισσα πέρασε όλη τη νύχτα σκεπτόμενη όλα τα ονόματα που είχε ακούσει ποτέ. Το πρωί, έστειλε έναν αγγελιοφόρο στη χώρα για να ρωτήσει κι άλλα ονόματα και, όταν το ανθρωπάκι επέστρεψε εκείνο το βράδυ, η βασίλισσα του είπε όλα τα ονόματα που ήξερε. Μετά από κάθε όνομα, αυτός αποκρινόταν: «Δεν είναι αυτό το όνομά μου».

Τη δεύτερη μέρα έστειλε να ερευνήσουν στη γειτονική χώρα, για τα ονόματα που είχαν εκεί οι άνθρωποι. Εκείνη το βράδυ απήγγειλε τα πιο ασυνήθιστα και πιο περίεργα ονόματα στο ανθρωπάκι, η απάντησή του όμως ήταν πάντα: «Δεν είναι αυτό το όνομά μου!».

Την τρίτη μέρα, ο αγγελιοφόρος επέστρεψε και είπε: «Δεν μπόρεσα να βρω ούτε ένα νέο όνομα, αλλά όταν πλησίαζα ένα ψηλό βουνό, μέσα στο δάσος είδα ένα σπιτάκι. Μια φωτιά έκαιγε και μπροστά από το τζάκι, ένα ανθρωπάκι χοροπηδούσε και τραγουδούσε:

Σήμερα θα ψήσω, αύριο θα ετοιμαστώ.
Μετά θα πάω να πάρω το μωρό της βασίλισσας.
Ευτυχώς, κανείς δεν ξέρει πως
το όνομά μου είναι Ρουμπελστίλτσκιν.

Rumpelstiltskin (Αδελφοί Grimm)

Καθένας μπορεί να φανταστεί πόσο χάρηκε η βασίλισσα, όταν άκουσε το όνομα. Λίγο αργότερα, έφτασε το ανθρωπάκι και ρώτησε:

«Λοιπόν, κυρία Βασίλισσα, πώς με λένε;»

Αυτή ξεκίνησε να του λέει: «Το όνομά σου είναι Κουνζ;»

«Όχι».

«Είναι μήπως Χάινζ;»

«Όχι».

«Μήπως είναι Ρουμπελστίλτσκιν;»

«Πώς το έμαθες; Πώς το έμαθες αυτό;», φώναξε με θυμό το ανθρωπάκι. Και χτύπησε το δεξί του πόδι στο έδαφος, τόσο δυνατά, που άνοιξε μια τεράστια τρύπα. Το ανθρωπάκι έπεσε στην τρύπα και εξαφανίστηκε για πάντα.

Κι από τότε, όλοι έζησαν ευτυχισμένοι!

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ελλάδα)

- Στο πέρασμα των αιώνων, η υφαντική άνθισε στην Ελλάδα. Σε αυτό βοήθησε το γεγονός ότι η χώρα είχε ανεπτυγμένη κτηνοτροφία, αλλά και καλλιέργειες βαμβακιού, που παρείχαν τις πρώτες ύλες.
- Κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα άνθισε η ελληνική λαϊκή τέχνη. Η υφαντική απέκτησε ιδιαίτερη θέση στη ζωή των Ελλήνων. Οι άνθρωποι ύφαιναν στο σπίτι, αλλά σύντομα εμφανίστηκαν και τα πρώτα οργανωμένα εργαστήρια υφαντικής.

Υφαντική και Τραγούδια (Ελλάδα)

- Αρκετά δημοτικά τραγούδια αναφέρονται στον αργαλειό, στην υφαντική και στον κόπο των κοριτσιών που ύφαιναν.

- Υπάρχουν δημοτικά τραγούδια που περιγράφουν τις δυσκολίες των υφαντριών:

«Το κέντημα είναι γλέντισμα κι η ρόκα είναι σεργιάνι, η σαρμανίτσα κι ο αργαλειός είναι σκλαβιά μεγάλη»

- Κάποια τραγούδια αναφέρονται στα μοτίβα και τα σχέδια ύφανσης:

«Μάζεψα όλα τα αστέρια και το χρυσό φεγγάρι, τα άπλωσα στον αργαλειό μου και στο υφαντό μου. Η στροφή της καρέκλας και το χτύπημα του χτενιού μου, θα φέρει πουλιά από το δάσος και γλάρους από τη θάλασσα».

- Άλλα τραγούδια αφηγούνται τις προσπάθειες της κοπέλας να φτιάξει τα προικιά της :

«Σαΐτα, κίνησε όσο πιο γρήγορα μπορείς το χρυσό μετάξι, η αγάπη μου έρχεται το Πάσχα, χρυσά ρούχα να βρει».

Υφαντική και Τραγούδια (Ελλάδα)

Ακολουθούν μερικά τραγούδια σχετικά με τον αργαλειό και την υφαντική:
Ελλάδα:

Τάκου, τάκου, ο αργαλειός: <https://www.youtube.com/watch?v=BYGi7rnJ9Iq>

Ο χρυσαφένιος αργαλειός: <https://www.youtube.com/watch?v=c5wmGTMY4M8>

Κορίτσι, που υφαίνεις στον αργαλειό: <https://www.youtube.com/watch?v=Fok8U3GvUx0>

Εάν δεν γνωρίζεις πώς να υφαίνεις: <https://www.youtube.com/watch?v=0g3aMaBQCa0>

Ο αργαλειός: <https://www.youtube.com/watch?v=9Qf2iERZYf8>

Αινίγματα και Παροιμίες για την Υφαντική (Ελλάδα)

Αινίγματα:

Έχω μια ψηλή αδερφή με ένα δόντι από πάνω.

Τι είναι; (το αδράχτι)

Ανεβαίνει κατεβαίνει και χωρίς να τρώει παχαίνει, μόνο που στριφογυρίζει την κοιλίτσα του γιομίζει.

Τι είναι; (το αδράχτι και το γνέσιμο)

Παροιμίες:

— *Ποιος σε ρωτάει για κλωστές και λες έξι κουβάρια;*

(Σημαίνει: γιατί παρεμβαίνεις στη συζήτησή μας)

— *Γίναμε μαλλιά κουβάρια.*

(Σημαίνει: είχαμε έντονο καυγά)

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ρουμανία)

Στην περιοχή της Bucovina, η Παναγία θεωρείται προστάτιδα του γνεσίματος και ιδιαίτερα της υφαντικής.

Οι άνθρωποι εκεί πιστεύουν ότι το ύφασμα ανήκει στην Παναγία και τους το έδωσε για να δημιουργήσουν το *crijma*, το ύφασμα που φοριέται στη βάπτιση.

Επίσης, πιστεύουν ότι η Παναγία κάθεται γονατιστή δίπλα στην υφάντρια και τη βοηθάει να τελειώσει τη δουλειά. Λέγεται ότι όταν βγάζεις τον αργαλειό έξω, πρέπει να μετράς το ύφασμα, γιατί η Παναγία παραμένει γονατιστή μέχρι να το μετρήσεις.

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ρουμανία)

Σύμφωνα με την παράδοση των ρουμανικών χωριών, το γνέσιμο και η ύφανση γινόταν κατά την περίοδο μεταξύ των Χριστουγέννων και της αρχής της Σαρακοστής. Κατά τη διάρκεια της Σαρακοστής ράβονταν τα παραδοσιακά πουκάμισα, που χρησιμοποιούνταν στις αργίες.

Η Μεγάλη Πέμπτη είναι η προθεσμία για την ύφανση του λιναριού και της κάνναβης. Υπάρχουν δύο εβδομάδες, κατά τις οποίες απαγορεύεται το γνέσιμο και η ύφανση: η πρώτη εβδομάδα της νηστείας των Χριστουγέννων, λόγω της γέννησης του Χριστού και η δεύτερη εβδομάδα της Σαρακοστής.

Το μαλλί έπρεπε να πλυθεί μέχρι την εορτή του Αγίου Γεωργίου (23 Απριλίου) και το ύφασμα έπρεπε να λευκανθεί μέχρι την εορτή του Προφήτη Ηλία (20 Ιουλίου).

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ρουμανία)

Ημέρες της εβδομάδας

- Η Δευτέρα, η αρχή της εβδομάδας, είναι μια καλή ημέρα για κάθε αρχή: γνέσιμο, ύφανση, κοπή (όλη η εβδομάδα θα κυλίσει, όπως η Δευτέρα).
- Την Τρίτη ο Θεός δημιούργησε τη Γη και γι' αυτό οι γυναίκες δεν ύφαιναν, δεν έκοβαν και δεν έραβαν ρούχα.
- Η Τετάρτη είναι η ημέρα της Παναγίας, είναι μια καλή και τυχερή ημέρα.
- Η Πέμπτη είναι αφιερωμένη στον Άγιο Νικόλαο, είναι μια τυχερή ημέρα, κατάλληλη για δουλειά.
- Η Παρασκευή είναι ημέρα νηστείας και γι' αυτό απαγορεύονται οι πολλές εργασίες, συμπεριλαμβανομένου του γνεσίματος.
- Το Σάββατο είναι η Ημέρα των Νεκρών και δεν συνιστάται να ξεκινήσει κάποιος μια νέα δουλειά.
- Η Κυριακή είναι ημέρα προσευχής, αργία, κατά την οποία «αλλάζει ο χρόνος».

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ρουμανία)

Marțolea – Μύθος

Πρόκειται για ένα «ανίερο» ον, που εμφανίζεται τα βράδια της Τρίτης και την πρώτη νύχτα του Μαρτίου, που θεωρείται η ημέρα της.

Οι Ρουμάνοι πίστευαν ότι ήταν μια άσχημη ηλικιωμένη γυναίκα, που αφήνει το σπίτι της στον άλλο κόσμο, για να έρθει να τιμωρήσει τις γυναίκες που γνέθουν το απόγευμα της Τρίτης, ξεχνώντας έτσι να τιμήσουν την Τετάρτη.

Είναι επικίνδυνη για τα κορίτσια και τις γυναίκες, που περνούν τις Τρίτες δουλεύοντας. Σε αυτούς που αρχίζουν να γνέθουν τα βράδια της Τρίτης, κατεβάζει πολλά αδράχτια από την καμινάδα, που πρέπει να γεμίσουν και από το νήμα, πρέπει να της υφάνουν ένα μανδύα μέχρι το πρωί, αλλιώς χάνουν τη ζωή τους.

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ρουμανία)

Joimărița – Μύθος

Θεωρείται η υπηρέτρια της Μεγάλης Πέμπτης.

Περιπλανιέται στα χωριά, για να δει αν οι γυναίκες τελείωσαν το γνέσιμο της κάνναβης και την ύφανση πριν από την Αγία ημέρα του Πάσχα.

Η Joimărița έχει έναν κουβά γεμάτο στάχτη και περπατά από σπίτι σε σπίτι, ρωτώντας: «Πόσο γνέσιμο έκανες; Αν δεν έχεις γνέσει, θα σου κάψω τα χέρια» και τα κουβάρια, που δεν έχει γνέσει η υφάντρια, απαντούν από όλες τις γωνιές του σπιτιού, προδίδοντάς την. Τότε είναι που η Joimărița καίει τα χέρια των τεμπέληδων.

Η Joimărița χαρίζει κόκκινα αυγά και τσουρέκια στους εργατικούς.

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ρουμανία)

Τα άλογα του Sântoader (Άγιος Θεόδωρος του Amasea)

Την Άνοιξη, εννέα μέρες από την ημέρα του Αγίου Θεοδώρου, τα άλογά του επισκέπτονται τα χωριά.

Είναι επτά ή δώδεκα, ανάλογα με την περιοχή και μοιάζουν με όμορφους νεαρούς, γεμάτους ζωή.

Από φόβο, οι υφαντές μπερδεύουν τα έργα τους. Οι γυναίκες αποφεύγουν να γνέθουν, να υφαίνουν ή να ράβουν εκείνες τις μέρες. Υπάρχουν και σχετικοί μύθοι:

Κάποτε ήταν ένα όμορφο κορίτσι που το έλεγαν Cruciță. Την παραμονή του Αγίου Θεοδώρου σκέφτηκε: Θα κατέβω στην κοιλάδα, στον γείτονά μου, για να γνέσω λίγη κάνναβη για το στημόνι, που χρειάζεται για το πουκάμισο. Στο δρόμο βρήκε μερικά όμορφα αγόρια, που την έπεισαν να κάνουν παρέα. Δεν έφτασε ποτέ στο σπίτι του γείτονά της. Την βρήκαν την επόμενη μέρα, στο χωράφι, τραυματισμένη και με χαμένα τα λογικά της. Τα αγόρια ήταν, στην πραγματικότητα, τα άλογα του Sântoader (Ocoliș, κομητεία Alba)

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ρουμανία)

Οι Μοίρες

Έρχονται την τρίτη νύχτα, μετά τη γέννηση ενός παιδιού και αποφασίζουν το μέλλον του. Πιστεύεται ότι είναι τρεις αδερφές – το Πεπρωμένο/ που κλώθει, η Μοίρα/ που μετρά και ο Θάνατος/ ο μη αναστρέψιμος.

Η μεγαλύτερη σε ηλικία κρατά στα χέρια της το πιρούνι, πάνω στο οποίο στρίβει τα νήματα της ζωής, η μεσαία κρατά ένα αδράχτι, από το οποίο ξετυλίζει το νήμα της ζωής και η νεότερη κρατά ένα ψαλίδι και αποφασίζει ποια θα είναι η στιγμή του θανάτου.

Για να τις εξευμενίσουν, οι γονείς τις περιμένουν, έχοντάς τους ετοιμάσει γεύμα - 3 ψωμιά, 3 ποτήρια κρασί, μέλι, αλάτι, λάδι, βασιλικό, χρυσά ή ασημένια νομίσματα, μάλλινα νήματα, ένα καινούριο ύφασμα.

Υφαντική και Παραδόσεις από Διάφορες Χώρες (Ρουμανία)

Η Πανούκλα

Τη φαντάζονταν ως ένα τρομερό ον, που τριγυρνά στα χωριά και προσπαθεί να μπει στα νοικοκυριά.

Για να την εμποδίσουν να μπει στο χωριό, οι γυναίκες έπρεπε να φτιάξουν ένα πουκάμισο μέχρι τα μεσάνυχτα. Μαζεύονταν όλες σε ένα σπίτι, όπου έγνεθαν, ύφαιναν, έκοβαν και έραβαν το πουκάμισο, το οποίο δώριζαν στην Πανούκλα, τα χαράματα, κρεμασμένο σε μία ράβδο, στην άκρη του χωριού.

Το άφηναν εκεί και έλεγαν: «Όπως φροντίσαμε εμείς να σε ντύσουμε, έτσι φρόντισε κι εσύ, να μην πατήσεις το πόδι σου στο χωριό μας!»

Υφαντική και Τραγούδια (Ρουμανία)

Καθώς ο αργαλειός χρησιμοποιείτο κυρίως από γυναίκες, υπάρχουν πολλά τραγούδια που εξυμνούν αυτή την τέχνη. Υπάρχουν, επίσης, τραγούδια που διακωμωδούν τις γυναίκες που είναι λιγότερο επιδέξιες στην ύφανση και ρητά που λέγονται στα παιχνίδια των αγοριών:

“Τοποθέτησα το ύφασμα/ Όταν φάνηκε το φύλλο/ Και το έκοψα στην εορτή του Αγίου Βασιλείου/
Ω, Θεέ μου τι έκανα/ Ήμουν πολύ πρόθυμος/ Στο πίσω ρολό/ Εκατό κενά/ Στο πίσω ρολό/
Ποιος μετράει πια; / Μέσα από τα μιτάρια, μέσα από το καλάμι/ Ανάθεμα αδέξια πατήθρα/
Μέσα από τα μιτάρια και τα μικρά νήματα/ Ανάθεμα τα γουρουνάκια”.

“Μέχρι που υφαίνει ένα κομμάτι ύφασμα/ Τρώει ένα κουβά τυρί/ και πίνει μια κανάτα γάλα/
Όσο οκτώ άνθρωποι μπορούν να πιουν/ Πλέκει μια σειρά/ Και τρέχει στο κρεβάτι/
υφαίνει μερικές ίντσες/ Τρέχει στη σοφίτα/ Είναι μια καλή νοικοκυρά/ Για το μπωλ με το αλεύρι/
Και στο πατάρι γεμάτο ζαμπόν”

Μύθοι της Υφαντικής: *Το λινάρι και το πουκάμισο* του Ion Creanga

Το λινάρι : – Ξέρεις, αγαπητό μου πουκάμισο, τι ήσουν κάποτε;

– Τι θα μπορούσα να είμαι; Ήμουν αυτό που βλέπετε σήμερα: ένα λευκό πουκάμισο που φορούν οι άνθρωποι.

– Αυτό δεν είναι σωστό! Ήσουν ένας σπόρος, και μετά ένα αγριόχορτο, που το χάιδευε ο άνεμος, όπως όλα τα χόρτα: ψηλό, αδύνατο, όπως κι εγώ. Ήσουν μπλε ανθισμένο λινάρι, κορίτσι μου. Όταν μεγάλωσες και ωρίμασες, όπως είμαι εγώ τώρα, οι άνθρωποι σε έβγαλαν από το έδαφος, σε έδεσαν, σε έβαλαν όρθια και σε άφησαν να στεγνώσεις στον ήλιο. Μετά σε ξάπλωσαν και σε χτυπούσαν με ξύλα, για να σου βγάλουν το σπόρο. Μετά, χτυπημένο και μελανιασμένο όπως ήσουν, σε πήγαν στη λίμνη και σε άφησαν να σταθείς για περίπου 10 ημέρες για να ξεκουραστείς, που σημαίνει ότι το κάλυμμά σου έπρεπε να σαπίσει. Μετά, σε έβγαλαν και σε άφησαν να στεγνώσεις ξανά στον ήλιο, στον φράχτη που κάθεσαι τώρα. Στεγνό, το κάλυμμά σου το έκαναν σκόνη και τη μεσαία γραμμή σου, ίνα. Οι γυναίκες σε χτένισαν και σε έκαναν λείο σαν μετάξι. Από ίνα έγινες νήμα, σε τοποθέτησαν στο πιρούνι και σε έγνεσαν σε μπάλα κλωστής. Η μπάλα ξετυλίχθηκε σε μπομπίνες, σε έβρασαν σε αλυσίδα για λεύκανση και σε τοποθέτησαν στο πλαίσιο περιέλιξης, για να δημιουργήσουν νήματα. Από τα νήματα σε τέντωσαν στο πλαίσιο του στημονιού, μετά σε πήραν και τύλιξαν το πίσω ρολό και τοποθέτησαν ράβδους για να μην μπερδευτείς και βέργες για να μην μπλεχτεί το υφάδι. Μετά σε έστρεψαν, περνώντας σε μέσα από μιτάρια και καλάμια και με τη βοήθεια διαφόρων εργαλείων, σε έσφισαν, δένοντάς σε στο μπροστινό ρολό, όπου αρχίζει η ύφανση. Οι κλωστές για το υφάδι ξετυλίγονταν σε σαΐτες και άρχισαν να υφαίνουν, δηλαδή το υφάδι περνούσε ανάμεσα από το στημόνι, με τη βοήθεια ράβδων, τροχαλιών και μιταριών. Και έτσι έγινες πανί. Όταν ήταν ζεστά και ωραία έξω, οι γυναίκες σε πήγαιναν στο ποτάμι και σε έπλεναν, μετά σε έβραζαν σε αλυσίδα και σε έπλεναν ξανά μέχρι να ασπρίσεις. Όταν έγινες αρκετά λευκό, σε στέγνωσαν, σε έκοψαν και δημιούργησαν αυτό που είσαι σήμερα.

Το λινάρι και το πουκάμισο

- Μικρό αγριόχορτο, δεν ξέρω από πού αντλείς τις πληροφορίες σου για μένα. Λοιπόν, αγαπητό μου, να ξέρεις ότι οι άνθρωποι φτιάχνουν ύφασμα από την αδερφή μας, την κάνναβη, τον αδελφό μας, το βαμβάκι, ακόμα και από την τσουκνίδα φτιάχνουν ένα συγκεκριμένο είδος υφάσματος. Όμως, στα εργοστάσια υφαίνουν κάθε λογής υφάσματα, ευκολότερα και σε μικρότερο χρόνο.
- Ω! Ακούς τόσα πολλά πράγματα!
- Περίμενε! δεν τελείωσα ακόμη. Από το πουκάμισο και το λινό, μετά από λίγο θα γίνεις επίδεσμος για τους άρρωστους στο νοσοκομείο ή για τους στρατιώτες που τραυματίστηκαν στον πόλεμο. Μετά θα σε ψάξουν, για να σε κάνουν χαρτί στο εργοστάσιο.
- Σπουδαία πράγματα, αυτά που μου είπες, αγαπητό αγριόχορτο, είπε το πουκάμισο. Αν είναι έτσι, τότε όλα τα πράγματα δεν είναι αυτό που φαίνονται τώρα, αλλά αυτό που ήταν κάποτε, είναι κάτι τώρα και θα γίνουν κάτι διαφορετικό αργότερα.
- Πράγματι! Ο φράχτης, στον οποίο κάθесαι τώρα, ήταν κάποτε δάσος. Το μετάξι είναι το φύλλο μουριάς μέσα στο στομάχι ενός ζωύφιου. Η κιμωλία τι ήταν πριν; Και τα σχοινιά;

Το λινάρι και το πουκάμισο

Οι τεμπέλες από την επαρχία τραγουδούν αυτό το τραγούδι:

Τοποθέτησα το πανί όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα φύλλα

Και το τελείωσα την ημέρα του Αγίου Βασιλείου

Και φάνηκε ότι βιάστηκα

Και το μακρύ είναι σαν τσάντα

Και φαρδύ ... όλα είναι σπασμένα!

Στον πίσω ρόλο

Εκατό τρύπες

Στον μπροστινό ρόλο

Μόνο ο Διάβολος ξέρει

Ανάμεσα στα μιτάρια και το καλάμι

Μια άσχημη φοράδα βόσκει

Ανάμεσα στα μιτάρια και τις ράβδους

Γουρουνάκια με τη μητέρα τους βόσκουν.

Η βελόνα και η βαριοπούλα του Ion Creanga

Η βελόνα: Γέροντα, γιατί κάνεις τόσο θόρυβο; Συνεχίζεις να μαλώνεις με την αδερφή σου, το αμόνι. Ξεφωνίζεις και κάνεις φασαρία, τόσο, που πονούν τα αυτιά μου. Εγώ δουλεύω όλη μέρα, αλλά κανείς δεν ακούει τη φωνή μου.

- Από πού είσαι;
- Από πού δεν ήρθα; Μπορώ να σου πω ότι αυτό που κάνεις δεν είναι εντάξει.
- Καλά! Όπως λέει και η παροιμία: το αυγό ξεπέρασε το κοτόπουλο. Ανόητο αγόρι, να ξέρεις ότι προέρχεσαι από τους καυγάδες μας. Και συνεχίζεις να μας κατηγορείς;
- Σε παρακαλώ συγχώρεσέ με, αλλά, αν δεν ήταν η φωτιά, η σφυρηλάτηση και ο άνθρωπος, που σου έδωσαν ονόματα, θα είχες μείνει για τα καλά στον πάτο της Γης, σκουριάζοντας και σαπίζοντας.
- Πρόσεξε τα λόγια σου, αγόρι μου! Αδελφή, αμόνι, ακούς πώς μας περιγελάει η βελόνα;
- Το ακούω, αλλά μου λείπει το στόμα να απαντήσω! Βλέπω τα πάντα, αλλά πρέπει να το υπομείνω.
- Όπως λέει και η παροιμία: Μην πετάτε πέτρες, αν ζείτε σε γυάλινο σπίτι. Παιδί, πες μας, τι έκανες περισσότερο από εμάς;

Η βελόνα και η βαριοπούλα

- Το τι έκανα και εξακολουθώ να κάνω, θα σας το πω σε ένα δευτερόλεπτο. Για να συντομεύσουμε την ιστορία, ανδρικά και γυναικεία ρούχα, από πάνω μέχρι κάτω, και πολλά άλλα, όμορφα και ακριβά πράγματα, δεν μπορούν να γίνουν χωρίς εμένα. Θα με βρεις στο γιατρό, σε καλύβες και σε παλάτια. Τα κορίτσια με τοποθετούν σε χρυσά κουτιά, σε μικρά μεταξωτά μαξιλάρια και με προσέχουν πολύ.
- Και δεν θέλεις να σε τοποθετήσουν στη στοίβα σανού, μικρό;
- Όχι στη στοίβα σανού, αλλά ούτε στις σκοτεινές γωνιές του σφυρηλατημένου, όπως εσύ. Πες μου, σε χρησιμοποιεί κάποιος άλλος, εκτός από τον σιδερά;
- Άκου εδώ, το παρακάνεις παιδί μου! Αν είσαι τόσο πολύτιμος και όλοι σε προσέχουν, γιατί τους τσιμπάς τα δάχτυλα;
- Ναι, τσιμπάω, αλλά μόνο τους νυσταγμένους, γιατί θέλω να δημιουργούνται ιδιαίτερα και όμορφα πράγματα με τη βοήθειά μου. Γιατί χτυπάς το σίδερο που κάθεται στο αμόνι, τόσο σκουριασμένο που είσαι; Δεν το κάνεις, για να δημιουργηθούν καλύτερα και πιο όμορφα πράγματα;

Η βελόνα και η βαριοπούλα

- Λοιπόν... Ξέρω τον τρόπο που χειρίζεστε τις λέξεις!
- Τις λέξεις και τη δουλειά επίσης.
- Λοιπόν, μου είπες πολλά πράγματα. Θα σου πω κι εγώ μερικά: Το τσεκούρι, ο λοστός, το σφυρί, η πένσα, το φτυάρι και αμέτρητα εργαλεία και μηχανές για σίδερα, μικρά και μεγάλα εργαλεία, όπως εσύ, θα μπορούσαν να έχουν παραχθεί χωρίς εμένα και το αμόνι; Τα σπίτια, οι εκκλησίες, τα πλοία, τα όπλα, τα κανόνια και τόσα άλλα, θα μπορούσαν να έχουν γίνει χωρίς εμένα; Μου λες για όμορφα ρούχα. Θα σου πω για το σπίτι, τη σκαπάνη, το μηχάνημα που κόβει το χορτάρι, το δρεπάνι και το άροτρο. Εσύ μου μιλάς για ομορφιά κι εγώ σου μιλώ για χρήσιμα πράγματα.
- Με κάνεις να ξαναρχίσω, γέροντα! Ο άνθρωπος χρειαζόταν ρούχα πρώτα, γιατί δεν έπρεπε να περπατάει γυμνός και ξυπόλητος, όπως οι χήνες.
- Τα έχεις μπερδέψει όλα, αγόρι μου! Ο άνθρωπος χρειαζόταν πρώτα φαγητό και σπίτι και αργότερα, έφτιαξε όμορφα ρούχα όπως λες. Με ρούχα σαν τα δικά σου, μπορεί να πεινάσεις.

Η βελόνα και η βαριοπούλα

- Πόσο σκουριασμένος είσαι!
- Σκουριασμένος όπως είμαι, εγώ σε δημιουργήσα και πρέπει να με ακούσεις.
- Είναι αλήθεια, αλλά είσαι πολύ περήφανος. Καλύτερα να αφήσεις τους άλλους να το αναγνωρίσουν. Κάνεις και χρήσιμα πράγματα, μόνο που κάνεις χοντροκομμένα πράγματα, ενώ εγώ τα ευαίσθητα. Κάθεσαι πάντα δίπλα στον λαδωμένο σιδερά, ενώ εγώ δουλεύω με τον ράφτη και πολλούς άλλους ανθρώπους.
- Άρχισες πάλι; Ο ράφτης σου πρέπει να τρυπήσει εκατό φορές, ενώ ο σιδεράς μου με χρησιμοποιεί μόνο μια φορά. Ο ράφτης σου μπορεί να σπάει δέκα βελόνες την ημέρα, ο σιδεράς με χρησιμοποιεί όλη του τη ζωή. Μπορεί ακόμη και να με αφήσει ως κληρονομιά, για να χρησιμοποιήσουν τα παιδιά του. Και κάτι ακόμη: ποιος από αυτούς τους δύο αφέντες είναι πιο αδύναμος, ο σιδεράς μου ή ο ράφτης σου;
- Γέροντα, είσαι μεγάλος και ξέρεις πολλά, θα δεχτώ την αλήθεια σου.
- Μπράβο, μικρέ μου φίλε! Θα έλεγες καλύτερα, ότι η βιομηχανία και η βιοτεχνία πήραν ζωή από εμάς. Όλος ο πλούτος οφείλεται σε εμάς. Με αποκάλεσες σκουριασμένο και σε αποκάλεσα απότομο. Νιώθω καλά που ξέρω ότι απότομα μπορεί να γίνουν και τα εγγόνια μου, γιατί με τον καιρό όλα απότομα γίνονται... Μόνο απόφυγε να καυχιέσαι και μην ξεχνάς την κληρονομιά σου, μην γίνεσαι πολύ απότομος και χάσεις τα αυτιά, τα δόντια, το στόμα και τις ατέλειές σου, γιατί έτσι θα χάσεις την αξία σου. Αν το κάνεις, θα καταλήξεις ξανά κάτω από εμένα και θα σε ξαναχτυπήω μέχρι να θυμηθείς ποιος είσαι.

Υφαντική και τραγούδια στην Αλβανία

Η Αλβανική λαϊκή μουσική είναι από τα πολυτιμότερα πολιτιστικά αγαθά της χώρας. Η αλβανική μουσική λαογραφία είναι ενεργή και εξαιρετικά πλούσια. Εκφράζεται με την ύπαρξη φωνητικής μουσικής, με τη μουσική με λαϊκά όργανα, με τη φωνητική μουσική με συνοδεία οργάνων, με τη μουσική για συνοδεία δημοτικών χορών, κ.λπ. Η αλβανική μουσική λαογραφία χαρακτηρίζεται από τις μορφές μουσικής έκφρασης και τα κύρια είδη οργάνων που χρησιμοποιούνται.

Ο ποταμός Shkumbin, που διασχίζει την Αλβανία, εκτός από το ότι χωρίζει τις δύο κύριες διαλέκτους της χώρας, τη Gegë στο βόρειο τμήμα του Shkumbin και την Toska στο νότο του Shkumbin, χρησιμεύει επίσης ως φυσικό όριο, για την ταξινόμηση της τυπολογίας της μουσικής λαογραφίας. Στα βόρεια του ποταμού Shkumbin βρίσκεται η μονωδική περιοχή της μουσικής έκφρασης, συνοδευόμενη από κλίμακες, μαζί με συγκεκριμένα παραδοσιακά μουσικά όργανα της περιοχής.

Για τις περιοχές που βρίσκονται νότια του ποταμού Shkumbin, χαρακτηριστικό είναι το φαινόμενο της μουσικής έκφρασης σε ισοπολυφωνία, με τη χρήση πεντατονικών κλιμάκων, καθώς και συγκεκριμένων μουσικών οργάνων (π.χ. γκάιντα).

Υφαντική και τραγούδια στην Αλβανία

Παραδοσιακή μουσική με χαρακτηριστικά όργανα και υφαντική.

Υφαντική και τραγούδια στην Αλβανία

Υπάρχουν αρκετά δημοτικά τραγούδια, που αναφέρονται στην υφαντική και στον κόπο των κοριτσιών, που κατασκευάζουν τα υφαντά φορέματα. Επίσης, υπάρχει λαϊκή μουσική και λαϊκοί χοροί που είναι αφιερωμένοι στο γνέσιμο.

- **“Χορός του γνεσίματος”** είναι ο τίτλος ενός λαϊκού χορού
<https://www.youtube.com/watch?v=tfxCe6-ZrtE>
- Αυτό είναι ένα τραγούδι αφιερωμένο στις γυναίκες – βοσκούς και στην εργασία τους, καθώς κουρεύουν τα πρόβατα, γνέθουν και υφαίνουν. Το τραγούδι εικονογραφείται επίσης, με φωτογραφίες αυτών των γυναικών https://www.youtube.com/watch?v=7hXnFgaj_kM
- **“Τι κεντάς, Μαριγώ”**, αυτό το τραγούδι είναι αφιερωμένο σε ένα κορίτσι που κεντάει την αλβανική σημαία https://www.youtube.com/watch?v=f2Q_e0k8DNU

Στο μέρος της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, υπάρχουν και άλλοι σύνδεσμοι παραδοσιακής αλβανικής λαϊκής μουσικής, που είναι αφιερωμένοι σε κορίτσια που υφαίνουν.

Γρίφοι και παροιμίες για την ύφανση στην Αλβανία

Παροιμίες:

- Ο άντρας με την τσάντα και η γυναίκα με τη βελόνα βγαίνουν σε ένα μονοπάτι (Gjirokastra)
- Όποιος βόσκει τα κριάρια, κουρεύει και μαλλί (Përmet)

Αινίγματα:

- Δεν είναι η βελόνα που ράβει, αλλά τα χέρια (ράφτης)
- Ατσάλινο άλογο, λινή ουρά (βελόνες και κλωστή)
- Πλέκοντας υφάσματα στον αργαλειό... (υφαντές)
- Χορεύει στο ξέφωτο μια μάλλινη χορεύτρια με λεπτά πόδια, ένα πλεκτό σέρνεται κάτω από το ατσάλινο παπούτσι (ραπτομηχανή).

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία – Πηγές

Aikawa, N. (2004). An historical overview of the preparation of the UNESCO International Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. *Museum International*, 56(1-2), 137-149.

EOMMEX (Hellenic Organisation of Small – Medium Sized Enterprises and Handicraft) (1985/1987). Greek traditional patterns (series of books). Athens: EOMMEX. [in Greek]

Kurin, R. (2007). Safeguarding intangible cultural heritage: Key factors in implementing the 2003 Convention. *International Journal of Intangible Heritage*, 2(8), 9-20.

Kurin, R. (2004). Safeguarding Intangible Cultural Heritage in the 2003 UNESCO Convention: a critical appraisal. *Museum International*, 56(1-2), 66-77.

Smith, L., & Akagawa, N. (Eds.). (2008). *Intangible heritage*. Routledge.

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία – Πηγές

Bârlea, Ovidiu, *Brief encyclopedia of Romanian tales*, Scientific and encyclopedic Publishing House, Bucharest, 1976

Simion Florea Marian, *Romanian Mythology*, Paideia Publishing House, Bucharest, 2000

Olinescu ,Marcel, *Romanian Mythology*, Saeculum Publishing House I.O., Bucharest, 2001

Pamfile,Tudor, *Romanian Household Industry. Its past and present. Art and folk technique contributions*, Bucharest 1910

Pamfile, Tudor, *Romanian Mythology*, ALL Publishing House, Bucharest, 1997

Niculiță-Voronca, Elena, *Customs and beliefs of the Romanians*, vol. I-II, Saeculum Publishing House I.O., Bucharest, 1998

Știucă, Narcisa Alexandra, *Ethnological readings of traditional crafts (lecture)*, The University of Bucharest's Publishing House, Bucharest, 2012

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία – Πηγές

Albanian National Ensemble "Vallja e Devollit (Korçe)": https://youtu.be/KcSL_ppQv58

Tradaitional weding dance of Tirana: <https://www.youtube.com/watch?v=8JC0kEMu8w0>

Autochtonous dance of Tropoja - viti 1973.: <https://youtu.be/i4clhzZv9F0>

Group of Malesia e Madhe – Dance of swords: https://youtu.be/EBIFOqnM_A

Dance of swords: <https://youtu.be/r4PZjUTu8w0>

<https://kristiosmani.wordpress.com/2014/11/21/vallet-shprehje-e-artit-te-trupit/>

https://sq.wikipedia.org/wiki/Muzika_shqiptare

<https://telegrafi.com/histori-e-shkurte-e-muzikes-shqiptare-thesari-ende-panjohur/>

<http://www.gazetatema.net/2017/05/16/fotot-veshje-popullore-shqiptare-ne-kartolinat-e-hershme/>

http://www.albanianart.net/costumes/index_al.html

<https://milibutka.blogspot.com/2017/06/m-o-t-i-ve-t-u-t-e-n-t-i-ke-tek-q-i-li.html>